

GAZETA TRANSILVANIEI.

Gazet'a ese de 2 ori: Mercuria si Duminea,
Fóia, candu concedu ajutóriale. — Pretiulu:
pe 1 anu 10 fl., pe $\frac{1}{4}$ 3 fl. v. a. Tieri esterne 12 fl.
v. a. pe unu anu séu $2\frac{1}{3}$ galbini mon. sunátória.

Anulu XXXIII.

Se prenumera la postele c. r., si pe la
DD. corespondenti. — Pentru serie 6 cr.
Tacs'a timbrala a 30 cr. de facare pu-
blicare.

Nr. 54.

Brasiovu 27/15 Iuliu

1870.

MONARCHIA AUSTRO-UNGARICA.

Transilvania.

Brasiovu 25 Iuliu 1870.

Resbelulu a luat inceputu in 19 dupa amédi, fara cá descrierea atacului se póta patrunde prin telegrame, fiinduca orice vine dela Rinu se strecóra prin sit'a prusienésca. La Bucuresti sosi inse in 19 unu telegramu privatu, care anuncia, ca francesii bombardéza cetatea Coloni'a (?) dela Rinu. La Saarbrücken se intemplá unu atacu nesangerosu intre unu despartimentu de chasseuri franci, cari intreprinsera o recunoscere si intre ulanii si infanteria prusiana, cari ii respinsera pe teritoriulu francesu. Mac-Mahon comanda la Rinu.

Unu telegramu din Basel 20 Iuliu scrie, ca se asteptá, cá in 21 armat'a francesa cu 10 divisiuni se intre in Germani'a de sudu, cu misiunea de a o ocupá pentrucá se impedece armarea corpurilor.

In 21 imperatulu Napoleonu sosi in cuartirulu generalu in Nancy.

In 22 Iuliu corpulu legislativu alu Franciei fú primitu in Tuilerii. Presedintele camerei Schneider in adresara catra imperatulu, descoperi dorintiele cele mai calduróse ale natiunei francese, urandú cá aceste se insociésca pe imperatulu si pe armata si incredintiandulu, ca póte predá fara ingrijiare regenti'a imperatesei.

Imperatulu Napoleonu respunse intre altele, ca a facutu tóte ce i stá prin putintia pentru a incungiurá belulu, inse Prusi'a l'a provocatu. Deci incredintiéza tiér'a imperatesei cu cuvintele: plecandu cu fiulu meu la armata incredu tierei pe imperatésa, ér' pe fiu lu ducu in campania, pentrucá se invetie a servi patriei sale. Astadi va fi lupt'a incinsa póte pe tóta lini'a.

Austri'a, cu tóte, ca diurnalele cehice vorbescu, cumca se facu concentratiuni de trupe si cumca intre Pardubitz si Trautenau se face tabara, ér' altele vorbescu despre fortificarea fortaretiei Oderberg, remane in neutralitate, inse numai pana candu va remané si Rusi'a, dupa cum notificá si Franciei. — Intra'aceea „Wiener Morgenpost“ publica unu tractatu pruso-rusescu, care e amenintatoriu Austriei, fiinduca desemnéza Carpatii de nordu, cá marginea poftei de cuceriri pruso-rusesci. Internunciulu Franciei au sositu in Vien'a si se primi de catra imperatulu cu caldura. —

In Vien'a se tienu mereu in cercurile mai inalte consilie, la cari ieau parte si c. Andrassy si colonelulu de honvedi Ghiczy. Resultatulu cine sci, déca lu vomu ceti, pana a nu lu vedé pusu in lucrare.

Rusi'a arméza. „A. Allg. Ztg.“ publica din Poloni'a, cumca catu de curendu se va concentra in Poloni'a o armat'a rusésca de vreo una suta mii, din cari 75 mii se voru postá la confiniele de catra amédi si apusu, ér' 25 voru remané in tabar'a dela Varsivi'a. Se scrie, ca principele Gortschakoff se astépta acum in Vien'a. Diurnalele germane scriu acum, ca Gortschakoff n'a fostu in Parisu. — Intra'aceea „Reform'a“, diurnalulu lui Andrassy striga, ca ungurii au dreptulu a pretinde, cá Austri'a se nu se considere cá o parte intregitória din Germani'a, ei numai cá statu de sene. „Noi nu vremu, cá Austri'a se faca politica de rasa

in momentulu, candu aceste rase ar' nimicío.“ Va invinge Prusi'a, Austri'a e periclitata; perde Prusi'a ea se va arunca in braciéle Rusiei si atunci ungurii suntu mai periclitati, si cu tóte acestea atatea simpathii pentru Prusi'a.“ —

Va se dica, ca „Reform'a“ póta frica, ca Austri'a se va amesteca pentru a-si recapatá influinti'a in Germani'a; si tocma publica „N. fr. Pr.“, ca regimulu austriacu a cerutu declaratiune dela Bavari'a, ca pentruce s'a opritu comunicarea cu drumulu de feru atatu catra Pasavi'a catu si catra laculu Boden, pentruca prin mesur'a acést'a se amenintia fórté multu interesele economiei populare ale Austro-Ungariei. Respunsulu nu lu scimu; se scie inse, ca Bavari'a sub comand'a principelui de coróna alu Prusiei a miscatu armat'a catra apusu si preste Bamberg si Nürnberg s'au si transportatu in Bavari'a 46 mii fetiori prusieni, cá se ocupe tabar'a cea intarita cu valuri dela Ulm, in marginea Würtembergei. Württemberg'a inca iea parte la resbelu in contra Franciei si marele ducatu Baden a si postatu 30 mii la Kehl facia cu Argentoratu (Strassburg) si aici se crede, ca se va fi bombardatu Kehlulu, unde s'au derimatu tóte podurile. 50 de mii ostasi ai Sacsoniei inca se tramisera si venira in locu prusiani. De alta parte Austri'a, Angli'a si Rusi'a cu statele americane au facutu pasii de lipsa pentru a sustiené corabiátulu pe marea germana de nordu. In aceste impregiurari „Reform'a“, póta frica si striga: neutralitate armata in Austri'a. —

Dupa diurnalulu militariu „Vedette“ Franci'a póte aduce in lupta la 600 mii fetiori cu 224 baterii afara de 490 nai cu 6100 tunuri si o suta mii marinari, ér' Prusi'a cam totu pe atata. — Lupt'a va fi fórté seriósa, dupa cum dicu diurnalele Franciei, care póta astfelu de vorba: Avemu a sacrificá milióne de bani si de ómeni, cá celu pucinu pentru ultim'a data se nu se mai iè preteceste din faimosulu eueilibriu europénu pentru nóue resbele. Odata pentru totudéun'a se finimu. Se ne batemu bine, dar' inse pentru ultima data. — Facia cu aceste fapte si resolutiuni avemu a ne asteptá la evenimente mari neprécalulate, care se voru nasce din armarea cea necontentita de pana acum, fiinduca de materia aprindiatória suntu impregnate statele si cele mici si cele mari. —

Brasiovu in Iuliu 1870.

Din diuariulu unui calatoriu prin Fagarasiu.

Cate ilusiuni -si face cineva candu, dupa unu cursu de 4—5 ani de studiu se întórce in patri'a sa cu capulu plinu de teorii frumóse, ce si le-a castigatu din prelegerile, scrierile si conversarile renumitiloru juristi si profesori de drepturi din universitatea Vienei. Cate inchipuri -si face cineva in optimismulu seu, propunendu-si a da sufletu acestoru teorii si a le aplica in pracse pentru cetatiani si consangenií sei! Cu astfelu de ilusiuni si sub impresiunea estorufeliu de cugete me apropiemur de Fagarasiu, trecundu prin frumósele campie, livedi si dumbrave, lasandu la drépta maretii Carpati cu vervurile loru plesiuge, dara scutite de arsitia, parte prin norii cei forméza pocapiulu, parte prin néu'a, ce nici odata nu i parascesce, éra la stang'a Oltulu sierpuitoriu.

Éca si Fagarasiulu, istoriculu Fagarasiu cu cele mai pretiuite reminiscentie ale demultu trecului! Aici me otarise mu a poposi; aveamu a cerceta unu vechiu amicu si consangeanu, caruia i amu promis alu cauta cu tóta ardinti'a ce portámu de a imbraciusia pe ai mei in tiér'a Barsei, pe cari nu i vedusemu de 4 ani si nu me vedusera. Primirea cordiala ce mi se facú, bucatele si beuturile cele bune, ce nu le gustasemu de 4 ani, me ducea in ipsita a remané in Fagarasiu multu timpu, totusi simtieamu in mine o potere, ce me impingea catra Brasiovu incatu a 2 di in 5 Iuliu sculandume spussei amiculu, ca post'a de astadi me va duce mai de parte, spre care scopu voieamu indata a me si prenumera. Remana astadi, mi dice amiculu, ca avemu adunarea representantiei districtuale, care speru se devina interesanta. Ai cetitu in federatiune? O se fia interpelatu oficiolatu despre reportulu celu scandalosu ce la tramisu fisiculu districtualu ministeriulu prin oficiolatu, precum si despre paralele ce, se dice, a le fi primitu oficiolatu, tramise de gubernu, pentru alegerea renumitului deputatu dietalu Benedek? A! in modulu acesta me potu astadi delecta in a fi martoru oculatu alu unei vietie constitutionale si parlamentarie romanesci in miniatura. O se remanu.

Dupa 10 óre se incepú siedinti'a, se verificara membrii, erau vreo 40 nsi -presenti, dintre cari parte mare amplotatii districtului, pentru ca partea cea mai mare, ocupata cu lucrulu campului, lipsiea.

Dupa indatinat'a bineventare din partea capitanului supremu se cetira mai multi articlii de lege, toti in limb'a maghiara (!). La obiectulu acesta, cerendu adv. P. cuventulu, face urmatóri'a propunere:

„Comitetulu districtuale se decida a se face o representatiune, prin care se se céra modificarea art. XI sunatoriu despre promulgarea legiloru si intrarea loru in valóre intru acolo, cá o lege numai atunci se se primésca de promulgata si obligatória, dupa ce s'a tradusu in tóte limbele patriei, ér' dupa traducere se se incunoscintieze diet'a, dela care incunoscintieze in 15 dile -si iea valórea.“

Motivele acestei propuneri suntu: Déca sta a celu principiu, ca cu necunoscintia si necunóscerea legei nu se póte nime escusá, atunci urméza si se presupune, ca pentru a se puté urmá aceluia trebue, cá legea se se aduca la cunoscintia tuturor cetatianiloru; si fiinduca nu toti cetatiani suntu unguri si cunoscú limb'a ungrésca, dar' nici potu fi obligati la acésta, asia regimulu si legislatiunea e indetorata a eda legile astfelu, incatu tuturor cetatianiloru se le fia posibila intielegerea si castigarea loru in acea limba, in care o precepu. Afara de aceea legea despre nationalitati indetoréza regimulu a traduce in tóte limbele patriei legile etc. Acést'a propunere se primesce unanimu.

O representatiune tramisa, cum mi se pare, din partea districtului iazigiloru si cumaniiloru spre sprijinire la dieta, in care se combate cu argumentele cele mai logice si neinfrante spiritulu aristocraticu si absolutisticu alu proiectului, ce se desbate astadi in dieta pentru regularea municipialoru, se partinesce de membrii romani ai comitetului si o facu de a loru. Reportulu trimestrale despre administrati'a districtului ne spusese ca drumurile suntu in stare rea, ca biraii slugiloru (szolgabiró, pretoru)

germanii va da a invinge panlatinismulu, ca dupa aceea ii va fi usioru a inghiti si germanismulu, ca se intemeieze imperatia universala a panslavismului in tota Europ'a. Acum séu nici odata, dicu la acésta aparitiune francesii. —

Berlinu 18 Iuliu. **Discursulu regelui** dice: „Candidatur'a principelui germanu in tronulu Ispaniei, la care guvernele confederate au fostu cu totulu straine, presentá pentru confederatiune numai interesulu acela, ca lasá speranti'a de a obtiené basea unei guvernari posibile si bine organizate. Acésta candidatura a datu guvernului francesu pretecestulu de a pune inainte casulu de resbelu intr'unu modu de multu timpu necunoscutu in relatiunile diplomatice. De si pretecestulu a fostu inlaturatu, guvernulu francesu a insistatu, fara a tiené séma de binefacerile pazei. Germani'a a mai suferitu in timpurile trecute asemenea violintie in dreptulu ei, fiinduca nu sciea inca catu erea de tare. Astadi gintile germane suntu unite prin legatur'a dreptului si a unoru aspiratiuni comune: ea simte intr'ens'a vointi'a si puterea de a raspunde la actele de violintia ce Franci'a reinnoiesce. Potu dice acésta fara presumptiune. Acelea, de care depinde victori'a si invingerea, va sci se aprecieze respunderea ce incumbe aceluia, care impinge dóue mari si pacinice puteri la unu resbelu distrugetoriu. Poporulu germanu si poporulu francesu, amendoi gelosi de a se bucurá in o aceiasi mesura de binefacerile civilizatiunii si de o prosperitate in totudéun'a crescenda, suntu destinati la lupte mai salutarii decatú acelea, in cari se vérsa sangele. Dara acei cari suntu la putere in Franci'a au ténutu multu se exploateze orgoliulu legitimu, inse susceptibile, alu acestei mari natiuni vecine. Cá parintii nostrii, vomu luptá pentru libertatea si dreptulu nostru si Dumnedieu, care a fostu cu parintii nostrii, va fi si cu noi in acésta lupta, care nu va avé altu scopu decatú de a ascurá pacea Europei pentru totudéun'a.“

Berlinu 19 Iuliu. D. de Bismark a anunoiatu in parlamentu, ca solulu Franciei a tramisu guvernului declaratiunea de resbelu. Aclamatiuni entusiaste prin tribune. D. de Bismarh a disu, ca dupa cuvintele regelui, nu mai are nimicu se adauga.

In parlamentu fostii presiedinti au fostu realesi. D. Simon a anunoiatu, ca guvernulu cere unu creditu estraordinariu de 120 milióne talere. Parlamentulu va discutá mane adresa catre regele. —

Berlinu 18 Iuliu. Municipalitatea a remisú astadi regelui una adresa, prin care ii multiamesece pentru mantienéa demnitatii independintiei nationale, marturisindu'i totudeodata devotamentulu si iubirea poporatiunii.

Regele, primindu adresa municipalitatii, a disu: „Nu suntu responsabile de acestu resbelu. Dumnedieu scie, déca trebuia se refusu provocatiunea. Afirmatiunea ce amu primitu de prin tóte partile din Germani'a, si de preste mare, m'au intaritu si implutu de confiencia. Mari sacrificii se voru cere poporulu meu. Sntemu refaciati de victoriele ce amu repurtatu atatu de repede in cele dóue resbele fericite. De asta data inse nu ne va fi asia de lesne, dara sciu ceea ce amu a sperá de la armata, acestu instrumentu, care decide succesulu. Sciu asemenea ce trebuie a sperá dela cei, cari au vocatiunea a vindecá ranile si durerile ce va causá resbelulu.“ Regele, terminandu, multiami pentru caldurós'a primire ce i s'a facutu la 15 ale curentei. —

Parisu 20 Iuliu. Ducele de Grammontu comunica camerei, ca dela 19 Iuliu starea de resbelu ecsiste intre Franci'a cu Prusi'a si aliatii acestei din urma. —

Novissimu. Se scrie, ca Napoleonu se afla in tabera bolnavu. Alianti'a francesita italiana

e fapta. Rom'a s'a ascuratu regelui Victoru Emanuelu si elu primi alianti'a. — Corpulu Sacsoniei de 50 mii a sositu la Eberbach. Crengulu puterei prusiene e intre Manheim si Worms, alu Bavariei in Pfalz. Entusiasmulu e de ambe partile nedumeritu. —

Localizarea belului cu intrarea Germaniei de sudu in resbelu nu se crede posibila. —

C. Andrassy mai remane in Vien'a, ordinatu la unu biurou alu curtii pentru constatare secreta. Reviczki si alti doi concipienti au sositu din Bud'a acolo. —

Diet'a Ungariei dupa finirea desbaterei legii municipale se va dechiara de finita; inse a dóua di indata se va conchiama, ér' sesiunea viitória, a treia di conchiama de nou se va amana pe timpu nedeterminatu, pentrucá deputatii ori candu se se póta reconchiama pe usioru. — —

ANUNCIU. Nicolae Fulea din comun'a Vac'a comitatulu Zarandu a repausatu in 17 Maiu a. c. a cui erede legitimu este Ioane Fulea nepotulu repausatului; de vreme ce acela de presentu se afla in Transilvani'a fara a se scire loculu, ca unde si cu ce se ocupa pentru de a luá parte la inventarea lasamentului, si a-si da declaratiunea ereditória, se provóca acela, ca de locu ce va capeta sciintia despre acestu casu de mórte se grabésca a veni si a se presentá la antisti'a din Vac'a.

Vac'a 19 Iuliu 1870.

Ioane Losu, notariulu.

Nr. 65.

3—3

Escriere de concursu.

La gimnasiulu romanu din Naseudu, la care cu 1-a Septembrie a. c. se va deschide si a VIII-a clase, este vacante una statiune de profesoru ordinariu, cu unu salariu de 600 fl. v. a. si 80 fl. v. a. relutu de locuintia.

Aspirantii de a fi alesi si denumiti de atare profesore voru avé a documenta:

a) cumca au avutu pana acuma una portare buna morale;

b) cumca sciu perfectu limb'a romana, care este limba invetiamentului;

c) cumca au depusu ecsamele de maturitate cu succesu bunu;

d) cumca au absolvitu cursulu filosoficu la veruna facultate filosofica;

e) cei, cari pre langa limb'a romana voru avé si cunosciinti'a perfecta a limbei maghiare si germane, apoi cari voru fi sierbitu si la alte gimnasia publice cá profesori cu succesu bunu, precum si, cari voru fi depusu censura de profesore, se voru preferi.

Competitorii la acésta statiune au de a-si asterne suplicele la subscrisulu comitetu administratoriu de fundurile scolastice in Naseudu multu pana in 10 Augustu 1870.

Din siedinti'a comitetului administratoriu de fondurile scolastice.

Naseudu 7 Iuliu 1870.

Leontinu Lucchi m/p.,

vice-presiedinte.

Elia Burduhosu m/p.,

secret. substit.

ANUNCIU.

Subscrisulu -si lia onóre a face cunoscutu, ca are de vendutu, doi armesari de patru ani, prasiti din armesariu araba, si épa englesa, de 15 pumni 3 policari inalti, de colórea narantie, cómele si códele albe cá néu'a, in frunte ambi cu cate una péta alba, in trupu si in peru acesta raru, asia de bine imparechiati, catu in patru tieri nu se potu afla asia cai, parchia. — Doritorii de ai cumpera se binevoiesca a se adresa la subscrisulu.

Elisabetopole in 19 Iuliu 1870.

Iacobu Szentpéteri,

negutiatoriu de cai.

2—3

CURSURILE

la bursa in 26 Iuliu 1870 sta asia:

Galbini imperatesci	—	—	6 fl. 25	cr. v. a.
Napoleoni	—	—	10 „ 98	„
Augsburg	—	—	133 „ 25	„
London	—	—	131 „ 75	„

INSTITUTU de educatiune si instructiune pentru fete in Brasiovu

condusu de

Dn'a Emili'a Humpel nascuta Maiorescu,

cu concursulu

domniloru **I. Fericeanu**, catechetu si profesoru de limb'a maghiara la gimnasiulu romanu; **Dr. I. Mesiota**, conrectorulu gimnasiului romanu; **P. Dima**, profesoru la gimnasiulu romanu; **L. Korodi**, profesoru la gimnasiulu germanu; **I. Meschendörfer**, profesoru la scól'a reala germana; **P. Dück**, profesoru la scól'a primaria germana din Brasiovu etc.

Cursulu de instructiune cuprinde trei despartimente:

I.

1 clasa pregatitória ce se petrece in cursu de 1 anu séu 2 ani, dupa etatea, capacitatea, instructiunea anterióra a elevei. Aici se invétia: Scrierea si cetirea combinate (dupa metod'a cea nóua); socotéla si anume cele 4 operatiuni cu numerii 1—100 (dupa metod'a cea nóua); principie de musica, lucrulu de mana, cu permisiunea parintiloru gimnastica.

II.

4 clase, fiacare de cate 1 anu. Aici se invétia: Relegiunea, gramatica (urnatórieloru limbe: romana, germana, maghiara, francesita, dupa dorinti'a speciala: italiana si englesa), aritmetica, geografia, istoria universala, istoria naturala, fisica, elemente de chemia; afara de aceste musica, desemnulu, lucrulu de mana, cu permisiunea parintiloru gimnastica si inotatulu.

III.

Despartimentulu alu treilea este destinatú instructiunii mai inalte si cuprinde 2 clase, fiacare de cate 1 anu. Aici se propune: Istori'a universala, cu privire speciala la istoria culturei, istoria literaturii, elemente de psihologia si estetica, mitologia, elemente de pedagogia. Afara de aceste perfectionare in susu-mentionatele limbe, in musica, desemnu, lucru de mana.

Pentru elevele romane, limba esplicativa va fi in cea mai mare parte limb'a romana.

Invetiatiórie de lucru suntu domnióirele Areti Teclu si Charlot'a Gusbeth, cari voru instruí pe eleve in cele mai diverse lucruri de mana, cum d. e. totu felulu de impletituri, filet, cusatura si totudeodata croiala de albituri, confectionare regulata de haine, prin urmare desemnarea tipareloru, totu felulu de lucruri de lucsu etc.

Limb'a francesita si limb'a germana suntu limbele de conversatiune. Pentru conversatiunea francesita s'a engagiatu de 1 Septembrie o francesita de nascere cu aptitudine pedagogica speciala.

Informatiuni mai pe largu si totuodata programe specificate se afla in localulu institutului: **Strat'a Vamei Nr. 5,** dela St. Mihaiu: **Tergulu Cailoru Nr. 30.** 1—3